

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: I. O.
státní příslušnost X
pobytem X

zastoupen Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.
Poděbradská 173/5
190 00 Praha 9

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 8. 2023, č. j. OAM-65/ZA-ZA11-K10-2023,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal dne 18. 8. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl žalovaný o žádosti žalobce tak, že mu neudělil azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Zároveň mu ale udělil doplňkovou ochranu ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu, a to na dobu 12 měsíců ode dne nabytí právní moci napadeného rozhodnutí.

II. Napadené rozhodnutí

2. V napadeném rozhodnutí žalovaný shrnul informace sdělené žalobcem ve správním řízení, další podklady pro rozhodnutí a zrekapituloval průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany.
3. Žalovaný při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany vycházel zejména z výpovědí učiněných žalobcem ve správním řízení a z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Íránu. Žalobce je svobodný, bezdětný a pobýval celý život v Teheránu. Ohledně svého politického přesvědčení žalobce konstatoval, že není členem žádné politické strany ani politické skupiny. Politicky se aktivně neangažoval, ale pouze v poslední době se ve vlasti zúčastnil protivládních protestů. K důvodům své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že ve vlasti nemohl zůstat, protože by tam jako gay měl velké potíže a hrozil by mu trest, vězení a smrt. Do ČR přijel za svým přítelem, který se jmenuje K. M.
4. Žalobce představil svůj azylový příběh v pohovoru ze dne 23. 1. 2023 a dále v doplňujícím pohovoru, který se uskutečnil dne 28. 4. 2023. Žalovaný též provedl výslech partnera žalobce K. M. Z těchto výpovědí vyplývá, že důvodem odjezdu žalobce ze země původu bylo to, že se státní orgány dozvěděly, že je gay a následně se to dozvěděl i jeho otec. Z obou stran mu hrozil trest za to, že souložil s mužem a trestem je smrt. Asi před 4 měsíci se zúčastnil protivládního protestu v Teheránu a byl kontrolován státními orgány (Bašidž). V jeho mobilním telefonu našli jeho komunikaci s přítelem, který je v ČR a v galerii také fotografie a videa, na kterých z části nejsou oblečení. Z toho se dovítí, že je gay a zavolali na místo další své pracovníky, kteří se přímo takovými delikty zabývají. Žalobce byl propuštěn s tím, že tyto skutečnosti budou sděleny jeho otci, který ho měl následně insultovat. Žalobce byl též několikrát kontaktován státním zastupitelstvím městské části Damavand (Teherán), že se má dostavit z důvodu vysvětlení obvinění kvůli účasti na demonstraci a pohlavnímu styku s mužem. Po upozornění přítele svého otce odcestoval do Istanbulu. Pokud jde o demonstraci, sdělil, že se jednalo o jeho jedinou účast na podobné akci. Před uvedeným zatčením žádné potíže se státními orgány nikdy neměl. Žalobce je přesvědčen, že za účast na demonstraci i za homosexuální vztah mu hrozí trest smrti.
5. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyhodnotil azylový příběh ve světle shromážděných podkladů. Kromě protokolů o pohovorech a výsledku žalobce v řízení o uložení správního vyhoštění vycházel také z Informace norského Centra informací o zemích původu (Landinfo): „*Írán - Situace osob z LGBT komunity*“ ze dne 16. listopadu 2022, Informace Ministerstva vnitra Velké Británie: „*Írán - Protizákonné opuštění země*“ z května 2022 a informací ČTK „*Íránský vůdce Chamenei udělil milost desítkám tisíc vězňů, uvádí státní média,*“ ze dne 5. 2. 2023, „*Írán podle šéfa justice omilostnil 22.000 lidí zatčených při protestech,*“ ze dne 13. 3. 2023, „*Smrt Amíniové vyvolala v Íránu vlnu protestů, ve vazbě*

skončily tisíce lidí," ze dne 15. 12. 2022 a „*V několika iránských městech se konaly nové protivládní protesty,*“ ze dne 17. 2. 2023. Veškeré uvedené informace jsou součástí spisového materiálu k žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce se písemně vyjádřil k podkladům pro rozhodnutí přípisem ze dne 11. 4. 2023 a dále na výzvu žalovaného dle § 36 odst. 3 správního řádu dne 31. 7. 2023. Žalovaný se jednotlivě vypořádal s tím, zda přijímá žalobcem předložené dokumenty jako podklady pro rozhodnutí.

6. Následně žalovaný vyhodnotil zjištěný skutkový stav nejprve z hlediska podmínek pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Po posouzení věci žalovaný dospěl k závěru, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalobce není členem žádné politické strany ani politické skupiny, přičemž sám deklaroval, že se aktivně neangažoval. Ačkoliv žalobce informoval o tom, že se v jednom případě účastnil protivládního protestu a že byl kontrolován příslušníky Bašidž a následně byl vyzýván k podání vysvětlení kvůli účasti na demonstraci, nelze na základě této skutečnosti vyvozovat, že by byl v důsledku těchto okolností vystaven závažnému porušení lidských práv, jakož i opatřením působících psychický nátlak nebo jiným obdobným jednáním anebo jednáním, která by ve svém souběhu dosáhla intenzity pronásledování. Žalovaný poukázal i na obsah svědecké výpovědi podané partnerem žalobce, která přesvědčivým způsobem zpochybňuje, že by se v případě jeho účasti na protestu vůbec mělo jednat o aktivity, které by se daly považovat za uplatňování politických práv a svobod a že by dotýčný měl kromě prohlídky Bašidž nějaké další problémy slučitelné svojí intenzitou a charakterem s pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Další žalobcem uváděné okolnosti (kontaktování státními orgány, informace o stíhání či vydaném rozsudku) považoval žalovaný toliko za účelové zveličování azylového příběhu.
7. Ohledně podmínek pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný uvedl, že tvrzení žalobce ohledně jeho problémů s účastí na demonstraci se státními orgány (tj. následné předvolání k podání vysvětlení, obvinění, stíhání či odsouzení) nepovažuje za hodnověrné skutkové okolnosti a je přesvědčen o tom, že žádné problémy se státními orgány v Íránu pro žadatele nikdy za jeho pobytu v důsledku zjištěného obsahu telefonu nenastaly, a žádné potíže ani v kontextu tvrzeného po jeho návratu do vlasti z prospektivního hlediska nehrozí. K těmto závěrům o nevěrohodnosti příběhu žalobce dospěl žalovaný jednak na základě jeho rozporuplných sdělení, která rozhodně nejsou marginální povahy, jednak na základě svědecké výpovědi jeho partnera, který tvrzení žalobce *de facto* dementovala. Oba zdroje informací zásadním způsobem ve vzájemné souvislosti devalvují a zpochybňují jakékoliv představy o důvodnosti obav z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy alespoň v kontextu tvrzených problémů se státními orgány (obvinění, trestní stíhání a odsouzení) či v kontextu toho, že by státní orgány disponovaly informací o homosexuální orientaci žadatele. Žalovaný dále podrobně rozebral mnohé rozpory mezi prvním a druhým (doplňujícím) pohovorem. Výpovědi žalobce byly zcela nekonzistentní ohledně zásadních sdělení týkajících se předvolání k výslechu k orgánům veřejné moci. Žalovaný konečně zdůraznil, že výpovědi žalobce ohledně hypoteticky vydaného odsuzujícího rozsudku jsou nepřesvědčivé. Žalobce nedokázal uspokojivým a věrohodným způsobem objasnit svá tvrzení ohledně této části azylového příběhu.

8. Žalovaný hodnotil jako hodnověrný a přesvědčivý důkaz výpověď partnera žalobce jako svědka, podle níž zadržení žalobce u příležitosti demonstrace (prohlídka) nemělo žádné další důsledky ve vztahu ke státním orgánům jeho vlasti s tím, že šlo pouze o problémy s jeho otcem. Právě tlak ze strany otce byl konečným důvodem k odjezdu z Íránu. Svědek je s žalobcem ve fungujícím vztahu, sdílí s ním společnou domácnost, a je tak naprosto nemyslitelné, že by v případě, že by státní orgány stíhaly, předvolávaly, obvinily či odsoudily žalobce v kontextu tak závažných obvinění, jako je sodomie či protistátní činnost, nebyl o tomto ze strany žalobce informován. Žalovaný tyto proklamace považuje přinejmenším za nadsazené. Partner žalobce totiž naopak za důvod účasti žalobce na demonstraci označil toliko jeho zvědavost s tím, že se tam šel s kamarády pouze podívat. Pokud jde o rozpory, kterých se žalobce dopustil před orgánem cizinecké policie a které se týkají jeho tvrzení, že byl odvezen po zadržení policie na stanici, kde mu sebrali telefon, žalovaný je ponechal zcela stranou svého hodnocení.
9. Žalovaný však možnost, že k tvrzené události mohlo dojít, reálně nevyloučil. V mnoha íránských městech se konaly po řadu měsíců v letech 2022 - 2023 masové protivládní akce, kterých se účastnily statisíce lidí, je tedy zcela pravděpodobné a uvěřitelné, že žalobce na demonstraci jako anonymní účastník protestu být mohl či se tam mohl procházet jen jako zvědavý pozorovatel.
10. Žalovaný k naplnění pojmu pronásledování uzavřel, že i v případě, že by se žalobce nějaké demonstrace účastnil a zároveň při této akci došlo k tomu, že nějaký příslušník dobrovolného sboru Bašídž dotyčnému prolustroval mobil, tato skutečnost prokazatelně neměla žádný dopad na žalobce a jeho postavení ve vztahu ke státním orgánům jeho vlasti. Člen sboru Bašídž, který měl být zároveň kamarádem otce žalobce, veškeré důkazní prostředky předal otci žalobce (tj. mobilní telefon s kompromitujícími materiály), který však obsah nezhlédl a vrátil telefon žalobci. Ten měl data následně vymazat. Nikdo tedy vůči žalobci nemá žádné důkazy, neboť v telefonu žádné přímé důkazy ani nebyly. Žalobce netvrdil, že by obsahem byl záznam pohlavního styku či jiné formy sexuálních praktik, které by sodomii prokazovaly a které by z ní žalobce usvědčovaly. Proto se tedy nejednalo o důkazní prostředky, které by měly relevanci pro shledání naplnění skutkové podstaty trestného činu *levát* ve smyslu čl. 233 - 241 íránského trestního zákoníku). Nadto je nutno dodat, že dotyčný přítomný velitel Bašídž, který žalobce lustroval, dokonce mu dle jeho sdělení pomáhal tím, že ho upozornil na vystavení zákazu vycestování. Další následné akce státních orgánů, o kterých žalobce hovořil, jsou naprosto nevěrohodné (předvolání, obvinění, odsouzení), a je zcela nepravděpodobné, že by státní orgány cokoliv mohly tušit, pokud neexistují žádné důkazy. Všechny tyto skutečnosti se podle žalovaného jeví přinejmenším nepravděpodobné, nelogické a v mnoha dalších souvislostech nevěrohodné.
11. Žalovaný je přesvědčen, že nelze dospět k závěru, že by byl žalobce v souvislosti se svou sexuální orientací či kvůli účasti na demonstraci ve vlasti vystaven jednání takového charakteru a intenzity, aby je bylo možné označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalobce není v zájmu veřejné moci, státní orgány o jeho homosexualitě neví a nikdy nebyl stíhán, obviněn či odsouzen, přičemž mu rovněž nikdy nebyla zasílána jakákoliv předvolání k podání vysvětlení kvůli obvinění ze sodomie či účasti na demonstraci. Není vyloučeno, že se žalobce zúčastnil nějaké demonstrace, avšak nemělo to prokazatelně žádný reálný dopad na jeho život v Íránu, a ani z toho nelze dovodit eventuální negativní dopad v případě návratu do vlasti. Žalovaný zdůraznil, že žalobce

jako bezúhonný občan legálně vycestoval bez jakýchkoliv administrativních omezení na vlastní cestovní pas přes strážžené mezinárodní letiště řízené elitními revolučními gardami, kde jsou čtyři kontrolní stanoviště, jsou prováděny počítačově vedené křížové kontroly, několik vrstev fyzické bezpečnosti, kontroly dokumentů atd. Žalobce vycestoval s plným vědomím íránských státních orgánů a při překračování hranic mu nebyly kladeny žádné překážky. Z toho je zřejmý nezájem íránské veřejné moci o jeho osobu.

12. Pokud jde o obavy žalobce z jeho otce, žalovaný upozornil, že dotýčný doposud nepodnikl vůči němu žádné faktické kroky, které by měly jakýkoliv negativní vliv či dopad na další život žalobce. Z výpovědi žalobce i svědka nevyplývalo nic o tom, že by otec žalobce od září 2022, kdy proběhla inkriminovaná událost na demonstraci, cokoliv řešil se státními orgány či že by je informoval o tom, že jeho syn má odlišnou sexuální orientaci, resp. na syna podal trestní oznámení. Otec po celou dobu nečinil proti žalobci žádné kroky (i přestože ví, že je tento v zahraničí), a není tedy ani důvod předpokládat, že by tak měl činit v budoucnu či že by měl jakýkoliv zájem danou situaci řešit veřejně před íránskými orgány činnými v trestním řízení. Rovněž by se dalo předpokládat, že by tak učinil i ve vztahu k partnerovi žalobce, jehož rodinu údajně hledá. Ostatně, pokud se jedná o problémy rodinné cti, je vskutku nepravděpodobné, že by otec žalobce v konzervativní a rigidní íránské společnosti veřejně na sexuální orientaci syna sám dobrovolně upozorňoval, čímž by sám poskvřnil svoji čest a své rodiny. I z pohovoru se žalobcem vyplývá, že příslušník Basídže předal mobil otci, aby si s ním věc vyřídil soukromou cestou. Ze svědecké výpovědi partnera vyplývá spíše než to, že by otec žalobce chtěl dotyčného zabít, že proti němu činil nátlak proto, aby se oženil a nečinil rodině ostudu, přičemž tento tlak otce byl důvodem k odjezdu z Íránu. Žalovaný podotkl, že se v Íránu jedná o naprosto běžnou záležitost (viz např. kapitola 4.3 zprávy Landinfo).
13. Ohledně existence údajného videozáznamu, který měl zaznamenávat intimní scénu žalobce s bývalým přítelem, žalobce nebyl konzistentní ve svých výpovědích. Podle žalovaného je velmi nepravděpodobné, že by homosexuální ex-přítel v Íránu komukoliv dobrovolně na video sděloval svá přiznání o provedeném pohlavním styku, které by v rámci soudního řízení byla přímým důkazem a ve své skutkové podstatě by naplňovala znaky trestného činu, za který je v Íránu možno vykonat a uložit trest smrti. To považoval žalovaný za naprosto nemyslitelné až absurdní.
14. Žalovaný rozhodně tyto informace nepovažuje za přesvědčivé a autentické, a je tak toho mínění, že otec žalobce žádné přímé důkazní prostředky o orientaci žalobce nemá a může se o této jen maximálně domnívat, že je něco v „nepořádku“. Tomu by odpovídalo i tvrzení svědka, že otec žalobce po něm chtěl, aby se oženil. Verzi o tom, že by otec žalobce měl zájem svého syna zabít tak z uvedených důvodů žalovaný považuje za málo pravděpodobnou a spíše se kloní k přesvědčení, že je tato informace ze strany žalobce informací zavádějící a účelově zveličenou. Ostatně žalobce nikdy otci nepřiznal, že je jinak orientovaný a nemusí tak činit ani v budoucnu. Ani žalobcův otec nedisponuje žádnými důkazy, přičemž je prakticky nemožné, aby jakékoliv důkazy získal. Z výpovědi jednoznačně vyplývalo, že otec žalobce ani nenašel příbuzné jeho partnera, nekontaktoval je a že ani dotyční nemají s ním žádné problémy, což by bylo velmi nepravděpodobné vzhledem k počtu obyvatel Íránu a jeho hlavního města. Stejně tak

jako v případě žalobce, nepodal jeho otec trestní oznámení ani na jeho partnera, kterého viděl osobně a o kterém údajně ví, že je ve vztahu s jeho synem.

15. Žalovaný konstatoval, že neexistuje jakákoliv povědomost státních orgánů o homosexuální orientaci žalobce. Právě ten si svoji orientaci uvědomil již cca v 11 letech a od 17 let v Íránu vedl sexuální život jak se stálými partnery, tak v rámci příležitostných známostí. Nikdy v důsledku své orientace či dlouhodobě provozovaného homosexuálního pohlavního styku (*levát*) neměl žádné problémy se státními orgány. Ačkoliv si je žalobce bezmála 20 let vědom své odlišné sexuální orientace a cca 13 let provozuje aktivity v Íránu, za které mu má hrozit trest smrti, z těchto skutečností vyplývající možné důsledky nepociťoval zřejmě natolik palčivě jako hrozící nebezpečí pro svoji osobu, jinak by zákonitě musel opustit zemi původu dříve. To svědčí o tom, že v Íránu lze bez faktických dopadů jako gay bezproblémově žít, byť pouze s absencí veřejné prezentace před okolím (viz k tomu zpráva Landinfo). Nacházejí se zde známá podzemní prostředí, kde je sociální dohled méně intenzivní než na venkově, což zahrnuje vytváření paralelních komunit, hledání místa pro setkávání se sexuálními partnery, navazování spojení v podzemním prostředí, svobodnější setkávání v různých parcích, setkávání na soukromých slavnostech, večírcích, v restauracích, tetovacích salonech apod. V rámci vyššího ekonomického a sociálního postavení je dostupná i možnost uplácení při pořádání večírků, aniž by se komunita musela obávat reakcí.
16. Žalovaný uzavřel, že azylový důvod dle § 12 písm. b) zákona o azylu není dán, a to i právě kromě jiného v souvislosti s tím, že neexistuje prakticky žádná pravděpodobnost, že by v potenciálním případě soudního řízení (které je samo o sobě zcela hypotetické) žalobci kdokoli cokoliv mohl dokázat. Nutno rovněž na závěr zdůraznit, že podle íránského trestního zákoníku není samotná homosexuální orientace v Íránu považována za trestný čin. V praxi jsou totiž zakázány a trestné toliko sexuální praktiky, které jsou v rozporu s islámskými pravidly pro pohlavní život. U nich však je, jak bylo řečeno, průkaznost naprosto mizivá, tedy nelze hovořit ani o naplnění standardu přiměřené pravděpodobnosti pronásledování.
17. Existence a míra represe hrozící žalobci po návratu do vlasti se z velké části odvíjí od toho, zda jeho sexuální orientace vejde ve známost potenciálním původcům pronásledování. Podle recentní judikatury přitom při posuzování okolností, zda jsou obavy žadatele z pronásledování důvodné, nelze přihlížet k možnosti vyhnout se aktům pronásledování skrýváním své sexuální orientace či zdrženlivostí při jejím projevování. Na tento aspekt ostatně poukázal i zmocněnec žalobce ve svém podání ze dne 31. 7. 2023 s odkazem na judikaturu Soudního dvora EU ve věci X, Y a Z, případně na Pokyny Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky č. 9. Na druhou stranu projevy sexuální orientace představují určitou specifickou kategorii, která je i v zemích Evropské unie do značné míry tabuizována, přičemž konkrétní projevy mohou vzbuzovat veřejné pohoršení či podléhat morálním odsudkům, či právní regulaci se stanovením sankcí za její porušení. Žalovaný je tak toho mínění, že žalobce nemá důvodné obavy, a s ohledem na způsob života, který aktivně, leč skrytě jakožto příslušník LGBT menšiny v Íránu za poslední dvě dekády bezproblémově vedl, nehrozí tomuto v Íránu jakožto příslušníkovi „čtyřprocentní“ menšiny s přiměřenou pravděpodobností pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

18. Žalovaný připomněl rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 – 119. V případě žalobce však na pozadí veškerých dostupných informací a výše detailně osvětlených argumentů správní orgán kumulativní naplnění těchto kritérií, které by byly důvodné pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neshledal. Žalovaný konstatuje, že v případě žalobce neshledal při návratu do vlasti odůvodněný strach z pronásledování z důvodů ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu a azyl se neuděluje.
19. Žalovaný však vyhodnotil, že u žalobce jsou dány podmínky k udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu. Právě samotnou sexuální orientaci žalovaný nerozporuje a považuje u žalobce za skutkovou okolnost, která vyznívá autenticky (předně s ohledem na zjištění z výpovědi žalobce a svědka ohledně jejich partnerského života). Jeho individuální situace popsána v azylovém příběhu žalobce doposud neindikovala, že by byl za svého života v Íránu vystaven jednání zakázanému čl. 3 Úmluvy, neboť se mu nikdy v Íránu nic i přes aktivní sexuální a partnerský život homosexuála nedělo, a zároveň podle íránského trestního zákoníku není samotná homosexuální orientace v Íránu považována za trestný čin. Žalovaný si je v obecné rovině vědom toho, že LGBT komunita čelí v zemi původu mnoha nepřátelským tlakům a má velmi omezené možnosti. Pro vlastní seberealizaci v každodenním životě musí užívat různých strategií k naplnění vlastní skryté a zároveň smysluplné existence. Žalovaný tato omezení, se kterými se tamní komunita musí často vypořádávat, a která i žadatele v případě návratu budou v zemi původu dosti limitovat, bere velice vážně, a proto z opatrnosti s respektem k zásadě *non-refoulement* dospěl k závěru, že nelze zcela vyloučit možnost, že by žadatel mohl být po své repatriaci vystaven hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Současný návrat žalobce do země původu tak prozatím není adekvátní variantou řešení.

III. Žaloba

20. Žalobce je přesvědčen, že splňuje podmínky pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany. Žalobci byla udělena mezinárodní ochrana, neboť žalovaný dospěl k závěru, že mu v zemi původu jako příslušníkovi LGBT komunity hrozí vážná újma dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Žalobce se domnívá, že jej tyto skutečnosti nicméně kvalifikují pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. S ohledem na § 28 odst. 1 zákona o azylu mu měl být proto azyl jako vyšší forma mezinárodní ochrany udělen přednostně.
21. Žalobce má jako gay žijící v Íránu odůvodněný strach z pronásledování z důvodu své sexuální orientace. To žalovaný nijak nezpochybnil. Konečně mu z těchto důvodů i sám přiznal doplňkovou ochranu. Tyto skutečnosti nicméně žalobce kvalifikují pro udělení azylu. V průběhu řízení o mezinárodní ochraně jednoznačně vyplynulo, že žalobce o mezinárodní ochranu požádal z důvodu obav z pronásledování kvůli své sexuální orientaci, kdy je homosexualita v Íránu trestána mimo jiné smrtí. Žalobce v průběhu řízení popsal, jakým způsobem se správní orgány země původu dozvěděly o jeho sexuální orientaci.
22. Za zásadní nicméně žalobce považuje to, že jeho sexuální orientaci žalovaný nijak nezpochybnil, naopak ji na základě pohovoru s jeho partnerem žijícím v ČR žalobce vzal za hodnověrně doloženou a považoval ji za důvod pro udělení doplňkové ochrany.

Žalobce se domnívá, že předestřená argumentace správního orgánu stran důvodů pro udělení doplňkové ochrany a neudělení azylu v tomto ohledu není přesvědčivá. To, že je žalobce gay žijící v Íránu, jej právě kvalifikuje pro udělení azylu, a nikoliv „pouze“ doplňkové ochrany.

23. Sexuální orientaci lze zcela nepochybně podřadit pod příslušnost k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Je jednoznačné, že íránská společnost vnímá gaye jako specifickou skupinu, která se od majority odlišuje. To je zřetelné ze zákonů, které se na LGBT komunitu vztahují, včetně rizika až trestu smrti v případech konsenzuálního sexuálního styku. Je to zřetelné i z celkového přístupu vůči LGBT lidem, kdy jsou tyto osoby diskriminovány v řadě aspektů běžného života. Žalobce se domnívá, že informace o situaci LGBT osob v Íránu jsou obecně známé notoriety a nepovažuje proto za nutné je znovu detailně vypisovat. V detailech odkazuje žalobce na zprávy o zemi původu, které k jeho případu shromáždil sám žalovaný, jako i svá vlastní vyjádření k řízení.
24. Situaci, kdy LGBT osoby nemohou nijak projevit svou orientaci na veřejnosti, kdy jim za tyto projevy hrozí násilí a v krajním případě dokonce trest smrti, pak lze jednoznačně podřadit pod závažné porušování lidských práv a opatření působící psychický nátlak. Tedy je lze označit za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Rovněž nelze přehlédnout jednání ze strany otce žalobce, který žalobce fyzicky napadl, vyvíjel na něj nátlak a vyhrožoval mu zabitím. Opět se nepochybně jedná o závažné porušování lidských práv a opatření působící psychický nátlak, tedy pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu.
25. Co se týče odůvodněnosti strachu z pronásledování, pak lze uvést, že tento má subjektivní a objektivní složku. Ze subjektivní výpovědi žalobce je zřejmé, že má z návratu do země původu strach. A s ohledem na informace předestřené žalobcem a informace, které žalovaný shromáždil o zemi původu, lze tento strach považovat za objektivní. Vždyť mu pro to, kdo je, hrozí trest smrti. Žalobce připomíná, že dle judikatury Soudního dvora EU po něm zároveň nelze spravedlivě požadovat, aby pro ochranu své bezpečnosti a osobní integrity po celý život svou sexuální orientaci skrýval (spojené věci C-199/12, C-200/12 a C-201/12, *X, Y a Z proti Minister voor Immigratie en Asiel* ze 7. 11. 2013, odst. 71 a 76 rozhodnutí, dále jen „rozsudek ve věci X, Y, Z“).
26. Na základě výše uvedeného je žalobce přesvědčen, že mu měla být udělena mezinárodní ochrana v podobě azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu a nikoli pouze doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. Napadené rozhodnutí je vnitřně rozporné a nekonzistentní, kdy i sám žalovaný uznal, že LGBT osobám v Íránu hrozí riziko mučení, ponižujícího nebo nelidského zacházení nebo trestu, a to právě z důvodu jejich sexuální orientace. V takovém případě se však žalobce kvalifikuje pro udělení azylu, a nikoliv pouze doplňkové ochrany. Proto navrhl zrušení napadeného rozhodnutí v části výroku o neudělení azylu.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

27. Žalovaný obecně k žalobní argumentaci konstatoval, že žalobce upravuje svůj azylový příběh tak, aby zaplnil mezery ve výpovědi, případně minimalizoval rozdíly, které správní orgán našel a v důsledku kterých byl nucen celkově vyhodnotit výpověď žalobce v části, kde žalobce zmiňuje represe státu vůči jeho osobě právě z tohoto důvodu i obavy z reakcí jeho otce, jako nevěrohodné.

28. K tomu žalovaný uvádí, že otázkou homosexuality žalobce se zabýval velmi podrobně. Za tím účelem si zajistil nejen celou řadu aktuálních informací o zemi původu ve vztahu k tvrzeným potížím, ale např. vyslechl i svědka – přítele žalobce. Žalovaný své úvahy podrobil i pravidlům logiky, kdy přesně a systematicky zdůvodnil, proč není možné některé žalobcem tvrzené skutečnosti považovat za hodnověrné. Žalovaný tedy bere v úvahu žalobcovu sexuální orientaci, rozporuje však azylový příběh, který mu žalobce přestřel.
29. Žalovaný se dále zabýval i možností udělit žalobci doplňkovou ochranu. Žalovaný zdůrazňuje, že plně chápe omezení, se kterými se tamní komunita musí často vypořádávat, a která by i žalobce v případě návratu v zemi původu dosti limitovala. Právě proto vzal žalobcův azylový příběh i přes značné rozpory v jeho výpovědi velice vážně a pouze z obezřetné opatrnosti s respektem k zásadě *non-refoulement*, kdy nelze zcela vyloučit možnost, že by žalobce mohl být po své repatriaci vystaven hrozbě vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu tedy mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, mu doplňkovou ochranu na 12 měsíců udělil.
30. V replice ze dne 24. 1. 2024 žalobce stručně uvedl, že trvá na tom, že splňuje podmínky pro udělení azylu. Žalovaný nezpochybnil jeho homosexuální orientaci a ani to, že LGBT komunita čelí v Íránu celé řadě problémů. Právní kvalifikace žalovaného je chybná. Žalobce souhlasil s rozhodnutím věci bez nařízení ústního jednání.

V. Posouzení věci krajským soudem

31. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána osobou oprávněnou [§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu, ve znění pozdějších předpisů.
32. Soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
33. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů. Při posuzování věci soud přihlédl rovněž k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
34. Žaloba **není důvodná**.
35. Krajský soud úvodem svých hodnotících úvah uvádí, že ve věci není sporný zjištěný skutkový stav, který je zachycen ve správním spisu žalovaného a z něhož také zdejší soud při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel a ověřil, že obsahuje všechny dokumenty shrnuté v napadeném rozhodnutí, nýbrž právní posouzení žalovaného týkající se podmínek pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Proto krajský soud nejprve stručně shrne relevantní právní úpravu a její výklad a pak se bude věnovat aplikaci tohoto právního rámce na skutkový stav věci.
36. V centru institutu azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, o kterou žalobce usiluje, stojí bezesporu pojem „pronásledování“. K tomu lze především říci, že pojem pronásledování je ve vazbě na definici uprchlíka na úrovni SEAS definováno v čl. 9 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 (dále jen

„kvalifikační směrnice“), kde je stanoveno, že musí být *a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).*

37. Podle české vnitrostátní úpravy obsažené v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
38. Ve smyslu čl. 10 písm. d) kvalifikační směrnice skupina tvoří určitou společenskou vrstvu, zejména jestliže: příslušníci této skupiny sdílejí vrozený charakteristický rys nebo společnou minulost, kterou nelze změnit, nebo sdílejí charakteristiku nebo přesvědčení, které jsou natolik zásadní pro totožnost nebo svědomí, že daná osoba nemá být nucena, aby se jí zřekla, a dále tato skupina má v dotyčné zemi odlišnou totožnost, protože ji okolní společnost vnímá jako odlišnou. Při posuzování otázky, zda má žadatel odůvodněnou obavu z pronásledování, není důležité, zda žadatel skutečně má rasové, náboženské, národnostní, sociální nebo politické charakteristické rysy, které vedou k pronásledování, jestliže původce pronásledování tyto rysy žadateli připisuje. Toto potvrzuje také relevantní judikatura Nejvyššího správního soudu (dále také „NSS“) obdobně také ve vztahu k otázce zastávání politických názorů (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67) i otázky náboženských postojů (srov. rozsudek NSS dne 29. 5. 2014, č. j. 5 Azs 2/2013 - 26).
39. Nejvyšší správní soud se vymezením sociálních skupin zabýval již v celé řadě případů. Dospěl například k závěru, že za sociální skupinu mohli být považováni vojáci a příslušníci ozbrojených složek, které obyvatelstvo vnímalo jako představitele či přívržence režimu (rozsudek NSS ze dne 2. 8. 2012, č. j. 5 Azs 2/2012 - 49), a branci, kteří čelili hrozbě násilí v případě nástupu do vojenské služby ze strany teroristických skupin, když jim stát nebyl schopen zaručit dostatečnou ochranu, a na druhé straně byli vystaveni hrozbě trestu odnětí svobody ze strany státu, pokud by službu nenastoupili (rozsudek NSS ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83, č. 2406/2011 Sb. NSS). Za sociální skupinu mohla být ale považována i rodina žadatele o azyl (rozsudek NSS ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012 - 45) či žadatel pronásledovaný fanatiky pro život v nábožensky smíšeném manželství (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, č. 1806/2009 Sb. NSS).
40. Kvalifikační směrnice k tomu dále tamtéž explicitně uvádí, že: „[v] závislosti na okolnostech existujících v zemi původu může určitá společenská vrstva představovat skupinu založenou na společném charakteristickém rysu **sexuální orientace**. Sexuální orientaci nelze chápat tak, že by zahrnovala akty považované podle vnitrostátních právních předpisů členských států za trestné. Pro účely určení příslušnosti k určité společenské vrstvě nebo vymezení rysu takové skupiny musí být náležitě uvážena hlediska spojená s pohlavím, včetně genderové identity.“ Ve smyslu rozsudku SDEU: X, Y a Z ve věci LGBTI osoby mohou být chápány jako taková sociální skupina. (viz k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52 z doby před účinností stávající

„nové“ kvalifikační směrnice). Znamená to, že i když žadatel ve skutečnosti homosexuálem není, může mít odůvodněný strach z pronásledování, pokud původci pronásledování žadateli o mezinárodní ochranu příslušnost k této skupině připisují (viz k tomu rozsudek NSS ze dne 14. 3. 2018, č.j. 6 Azs 343/2017 - 35).

41. K jednotlivým žalobním námitkám krajský soud uvádí následující.
42. Je třeba říci, že napadené rozhodnutí je ve vztahu k posouzení sporné otázky zcela přezkoumatelné a vytýkanými vnitřními rozpory netrpí. Žalovaný rozebral detailně azylový příběh žalobce po skutkové stránce a porovnal jej s informacemi o zemi původu. Žalovaný se podrobně zabýval mírou pravděpodobného reálného rizika pronásledování v zemi původu. Hodnotil azylový příběh žalobce z hlediska jednotlivých epizod (účast na demonstraci, kontrola příslušníky jednotky Bašídž, následné rodinné neshody s otcem, partnerský život žalobce) a vše ve vzájemné souvislosti. Důvody jeho závěrů o nesplnění podmínek pro udělení azylu spočívají v tom, že žalovaný vyhodnotil mnohé aspekty azylového příběhu žalobce jako nevěrohodné a dovodil, že nebyla prokázána dostatečná odůvodněnost obav žalobce z pronásledování v zemi původu z důvodu jeho homosexuální orientace (*well-founded fear*).
43. Krajský soud vychází z toho, že pojem pronásledování má svůj generální a individuální rozměr. To, že žalobce může být považován za příslušníka určité sociální skupiny, jejíž členové se mohou stát terčem mocenských zásahů ze strany státu do základních práv jednotlivce, ještě neznamená, že správní orgán povinnosti zkoumat individuální rozměr azylového příběhu. Jinými slovy řečeno, není možno usuzovat tak, že každý příslušník takové sociální skupiny se automaticky kvalifikuje pro mezinárodní ochranu ve formě azylu, jak tvrdí žalobce.
44. Je třeba zdůraznit, že žalovaný neodůvodňoval své závěry o prospektivním pronásledování tím, že by měl být žalobce v případě návratu do Íránu zdrženlivější při realizaci svého partnerského života (srov. k tomu závěry SDEU v rozsudku *X, Y a Z*). Jak ovšem žalovaný přiléhavě a v souladu se zjištěným skutkovým stavem zdůvodnil, žalobce praktikoval svou sexuální orientaci v Íránu skrytě mnoho let, aniž by měl jakékoliv obtíže se státními orgány. To skutečně potvrzuje i výslech svědka, který žalovaný provedl.
45. Klíčem je hodnocení věrohodnosti té části azylového příběhu žalobce, která se vztahuje k jeho tvrzeným problémům poté, co měl být při náhodné účasti na demonstraci dne 21. 9. 2022 odhalen fakt, že žalobce je homosexuál. K tomu je zapotřebí připomenout, že žalobce skutečně netvrdil, že by při kontrole jeho telefonu v této souvislosti byly nalezeny jakékoliv přímé důkazy o homosexuální orientaci, pouze mělo jít o fotografie, videa a textové zprávy, které údajně dokumentovaly jeho blízký vztah přítelem. Krajský soud se ztotožňuje se žalovaným, že takový materiál jistě nemusel jednoznačně svědčit o tom, že jde o homosexuály. Záleží samozřejmě na kontextu takového odhalení. Podle žalobce se však nejednalo o demonstraci homosexuálně orientovaných osob, ani o jiný kontext, z něhož by mělo jasně vyplynout, že žalobce je aktivní homosexuál. Sám žalobce uvedl, že tam šel ve skupině šesti dalších přátel (jeho partner tam nebyl) a jednalo se o nesouhlas s politikou vlády. V situaci, kdy žalobce inkriminovaná data smazal a nemá k dispozici ani jejich kopii (byť o některých videích tvrdil, že je k dispozici má), lze jen těžko rekonstruovat, zda by takový obrazový materiál skutečně mohl dovést člena sboru Bašídž k podezření ze spáchání trestné činnosti proti Alláhovi (*levát, haddu*).

Žalovaný k tomu korektně vyložil svědeckou výpověď partnera žalobce, že následkem těchto událostí bylo to, že otec začal na žalobce působit v tom směru, aby se oženil a nedělal rodině ostudu. Svědek také výslovně uvedl, že žalobce žádný problém s policií v tomto ohledu neměl. Žalovaný se nedopustil žádné dezinterpretace ani tendenční interpretace těchto důkazů.

46. Z objektivních skutečností doprovázejících tuto linii příběhu je také evidentní, že žalobce se po svém údajném „odhalení“ neskrýval a byl v kontaktu se svou rodinou. Následovala telefonická předvolání, na která se nedostavil, a pak přátelské upozornění člena sboru Bašídž, že žalobci má být udělen zákaz vycestování z Íránu. Samotné tvrzení o odsouzení žalobce za účast na demonstraci a homosexuální orientaci je nepodložené z hlediska existence jakékoliv dokumentace, neboť žalobce tvrdí, že vše mu bylo sdělováno telefonicky, příp. že se to dozvěděl od svých rodičů. Žalobce se rozhodl odjet z Íránu až po několika měsících od svého údajného odhalení. Krajský soud i v tomto ohledu souhlasí s tím, že vyprávění žalobce je nevěrohodné. Pokud by žalobce byl trestně stíhán či dokonce odsouzen v Íránu, těžko by mohl na svůj cestovní pas vycestovat do Turecka a pak dále do Evropy. Krajský soud je toho názoru, že v případě pravdivosti tvrzeného příběhu by zcela nepochybně muselo dojít k zatčení žalobce, neboť tento se nijak neskrýval a státní orgány věděly o tom, kde se zdržuje.
47. Následující část azylového příběhu, kterou žalobce poměrně zásadním způsobem vyprávěl v prvním a doplňujícím pohovoru odlišně, podrobil žalovaný velmi podrobné analýze. Z ní především vyplývá správný skutkový závěr, že otec žalobce nikdy nedostal do rukou z telefonu žalobce žádný důkaz o tom, že jeho syn je homosexuál. Krajský soud souhlasí s tím, že ta linie příběhu, která líčí žalobcova otce jako zdroj potenciální hrozby (fyzické napadení, pátrání po rodině partnera či dokonce udání státním orgánům), je skutečně velmi nepravděpodobná. K tomu přispívá i dosti nepřesvědčivá zmínka žalobce o videu, které měl natočit nějaký z jeho předchozích sexuálních partnerů a skrze bratra žalobce mělo proniknout k otci. Je možné a pravděpodobné, že mezi žalobcem a jeho otcem došlo ke konfliktu ohledně jeho soukromého života, ovšem otec žalobce by mohl jen těžko být původcem pronásledování žalobce ve smyslu čl. 6 písm. c) kvalifikační směrnice.
48. Krajský soud považuje úvahy žalovaného o nevěrohodnosti části azylového příběhu žalobce jako opodstatněné, dostatečně odůvodněné a přezkoumatelné. Žalovaný dostatečně přesvědčivě vyvrátil nejen to, že žalobce byl v zemi původu individuálně pronásledován, ale také to, že by měl mít důvodné obavy ze svého pronásledování v případě návratu do vlasti. Žalobce aktivně v zemi původu nevystupoval jako příslušník sociální skupiny homosexuálů. Jeho dřívější příležitostné krátkodobé sexuální poměry i současný vztah dlouhodobějšího charakteru jistě dokládá jeho orientaci, kterou žalovaný nezpochybnil a která sama o sobě není v Íránu trestná. Okolí žalobce do jeho incidentu na demonstraci a zřejmě ani po něm nepřipisovalo znaky praktikujícího homosexuála ve smyslu citovaných ustanovení kvalifikační směrnice. To však nevylučuje, že by mohl čelit v případě odhalení své aktivní sexuální praxe jednání, které je pokryté institutem vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, jak žalovaný logicky dovodil.
49. Krajský soud uzavírá, že žalovaný při posouzení naplnění podmínek pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu nepochybil a nedopustil se ani nepřezkoumatelnosti [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], ani nezákonnosti spočívající

v nesprávné kvalifikaci (§ 78 s. ř. s.). Žalobci jako poživateli doplňkové ochrany prozatím návrat do země původu nehrozí, přičemž v případě jejího neprodloužení či odnětí má právo iniciovat soudní přezkum.

VI. Závěr a náklady řízení

50. Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl krajský soud o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
51. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řešené věci nebyl žalobce úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, resp. ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

V Brně dne 30. května 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce